

TORAH OHR • PARSHAS BO • MAAMAR 1

בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים

“On this very day all the
hosts of Havayah went out”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/torah-ohr/bo/1/

1 בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים. הנה ארז"ל על חנה מיום שכרא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שקראו להקב"ה צבאות עד שבאת חנה כו'.

"On this very day all the hosts of Havayah went out of the land of Egypt." Now, our Sages, of blessed memory, said of Chanah: "From the day the Holy One, blessed be He, created His world, there was no person who called the Holy One, blessed be He, 'Tzevaos' until Chanah came," etc.

דהיינו שהיא פתחה תחלה לקרות הקב"ה הוי"ה צבאות ואמר הקב"ה עתיד בן שלך לפתוח בנבואה בשם זה

That is, she was the first to begin calling the Holy One, blessed be He, "Havayah Tzevaos." And the Holy One, blessed be He, said, "Your son is destined to open in prophecy with this Name."

כמ"ש ויאמר שמואל כה אמר ה' צבאות פקדתי כו'. והנביאים האחרונים נבאו בשם זה ובפרט חגי זכרי' ומלאכי יותר מכולן.

As it is written, "And Shmuel said, 'Thus says Havayah Tzevaos: I have remembered,'" etc. And the later prophets prophesied with this Name, and in particular Chaggai, Zechariah and Malachi, more than all of them.

וקי"ל (ספ"ד דשבועות) דצבאות הוא מן השמות שאינן נמחקין. והנה מתחלה יש להקדים ענין השמות מהו.

And we hold as law (at the end of the fourth chapter of Shevuos) that Tzevaos is one of the Names that may not be erased. Now, we must first preface [an explanation of] the concept of the Names: what it is.

גם מעלת שם המיוחד שם הוי"ה על שאר השמות ואח"כ ית' אי"ה ענין שם צבאות.

[We must] also [preface] the superiority of the Unique Name, the Name Havayah, over the other Names. And afterward the concept of the Name Tzevaos will be explained, G-d willing.

הנה ידוע שמהותו ועצמותו של הא"ס ב"ה הוא פשוט בתכלית הפשיטות ולא שייך כלל במהו"ע ענין התוארים שנמצאו שכינו לו ית' בתורה ובדברי הנביאים ובדברי רז"ל כמו חכם חסיד רחמן כו' וכיוצא בהן.

Now, it is known that the essence and being of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, is simple in the utmost simplicity, and the concept of descriptions does not apply at all to His essence and being: [the descriptions] that we find were applied to Him, may He be blessed, as epithets in the Torah, in the words of the prophets and in the words of our Sages, of blessed memory, such as "wise," "kind" (chasid), "merciful," etc., and the like.

כי הוא ית' מרומם ונשגב ומובדל מכל גדרים אלו שהחכמה שהיא המעלה הראשונה בנבראים היא נחשבת כעשיה גשמי' לגבי מהותו ועצמותו ית'.

For He, may He be blessed, is exalted, lofty and set apart from all these definitions, so that Chochmah (wisdom), which is the first rank among created beings, is considered like physical action in relation to His essence and being, may He be blessed.

2 ומכ"ש בחי' המדות וכמאמר דלאו מכל אלין מדות איהו כלל וכנודע. ואעפ"כ יש מציאות ענין התוארים הללו שבאו בתנ"ך ובדחז"ל.

And all the more so the level of the emotive attributes (middos), as it is said, "He is not of any of these attributes at all," as is known. And even so, there is a reality to the concept of these descriptions that appear in Tanach and in the words of our Sages, of blessed memory.

דהיינו ע"ד מארז"ל במקום שאתה מוצא גדולתו כו' שם אתה מוצא ענותנותו שהוא ית' משפיל א"ע להיות מתלבש בעשר כלים דאצילות שהן בחי' חו"ג כו'.

That is, in the manner of what our Sages, of blessed memory, said: "Wherever you find His greatness," etc., "there you find His humility." [This means] that He, may He be blessed, lowers Himself to be clothed in the ten vessels of the World of Atzilus (Emanation), which are the levels of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint), etc.

3 וג"ר חב"ד ואז שייך לקרותו בתוארים שנק' חכם מצד התלבשותו בחכמה וכמאמר אליהו אנת חכים פ"י שמספר בענותנותו שמשפיל א"ע להתלבש בבחי' כלי החכמה עם היות שהחכמה אין ערוך אליו כלל כנ"ל.

And the first three [Sefiros], Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge). Then it becomes fitting to call Him by descriptions, so that He is called "wise" by virtue of His being clothed in Chochmah, as in the saying of Eliyahu, "You are wise." This means that he tells of His humility: that He lowers Himself to be clothed in the level of the vessel of Chochmah, even though Chochmah bears no comparison to Him at all, as said above.

וכן משפיל א"ע להתלבש בבחי' חסד ונק' אז הגדול או חסיד וזהו שהגדולה היא ענותנותו

And likewise He lowers Himself to be clothed in the level of Chesed (kindness), and He is then called "the Great" or "kind" (chased). And this is [what it means] that the greatness is His humility.

שע"י ענוה והשפלה שהשפיל א"ע להתלבש במדת חסד אז דייקא שייך לקרותו גדול משא"כ מהו"ע מרומם מגדר זה כנ"ל.

For through the humility and lowering by which He lowered Himself to be clothed in the attribute of Chesed, precisely then is it fitting to call Him "great"; whereas His essence and being is exalted above this definition, as said above.

4 והנה שמותיו של הקב"ה הם הכלים דע"ס דאצ"י שמתלבש בהן אוא"ס ב"ה ומתייחד עמהן בתכלית היחוד ע"ד דאיהו וגרמוהי חד היינו שם אל הוא בבחי' כלי החסד.

Now, the Names of the Holy One, blessed be He, are the vessels of the Ten Sefiros of the World of Atzilus (Emanation), in which the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is clothed and with which it is united in the utmost unity, in the manner of "He and His organs are one." That is, the Name Kel is in the level of the vessel of Chesed (kindness).

ושם אלקים בבחי' כלי הגבורה ושם אדנ"י בבחי' מל'. אמנם שם הוי"ה הוא הפנימי' של כל השמות שהם הכלים.

And the Name Elokim is in the level of the vessel of Gevurah (restraint), and the Name Ado-nai in the level of Malchus (sovereignty). But the Name Havayah is the inner dimension (pnimiyus) of all the Names, which are the vessels.

כי הוא בבחי' האורות המתלבשים בתוך הכלים דהיינו בבחי' אל שהוא השם שבכלי חסד. הנה בבחי' האור הנמשך מא"ס ב"ה להתלבש בו הוא בחי' שם הוי"ה.

For it is in the level of the lights that are clothed within the vessels. That is, in the level of Kel, which is the Name in the vessel of Chesed: the level of the light that is drawn from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, to be clothed in it is the level of the Name Havayah.

5 וכן גם בבחי' שם אלקים שבכלי הגבורה מתלבש בתוכו שם הוי"ה שהוא בבחי' האור מא"ס המתלבש בתוך הכלים הנ"ל.

And so too in the level of the Name Elokim, which is in the vessel of Gevurah (restraint): the Name Havayah is clothed within it, which is in the level of the light from the Infinite One (Ein Sof) that is clothed within the vessels mentioned above.

ועד"ז בכל השמות שאינן נמחקין שהם בבחי' הכלים. ושם הוי"ה הוא בבחי' האורות המתלבשים בהן.

And in this manner with all the Names that may not be erased, which are in the level of the vessels; and the Name Havayah is in the level of the lights that are clothed in them.

ולכך שם הוי"ה מצטרף עם כל השמות כמ"ש ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים כו' וכתוב הוי"ה צבאות כו'

This is why the Name Havayah combines with all the Names, as it is written, "On the day that Havayah Elokim made earth and heavens," etc., and it is written, "Havayah Tzevaos," etc.

מפני שבחי' שם הוי"ה הוא הממשיך את האור א"ס להתלבש בשמות אלקים וצבאות שהם הכלים כו' שהוא הממוצע בין אורות וכלים ולכך הוא המחבר האורות עם הכלים:

[This is] because the level of the Name Havayah is what draws down the Infinite Light (Or Ein Sof) to be clothed in the Names Elokim and Tzevaos, which are the vessels, etc.; for it is the intermediary between lights and vessels, and therefore it is what joins the lights with the vessels.

6 והנה כתיב זה שמי לעלם וזה זכרי כו'. ופ"י בת"ז שמי עם י"ה שס"ה ל"ת. זכרי עם ו"ה רמ"ח מ"ע.

Now, it is written, "This is My Name forever, and this is My remembrance," etc. And it is explained in the Tikkunei Zohar: "My Name" (shmi) with yud-heh [is] the 365 prohibitions; "My remembrance" (zichri) with vav-heh [is] the 248 positive commandments.

והיינו שכללות התורה רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת הם מושרשים בשם הוי"ה שהוא בחי ז"א דאצי".

That is, the Torah as a whole, the 248 positive commandments and the 365 prohibitions, is rooted in the Name Havayah, which is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes) of the World of Atzilus (Emanation).

רמ"ח מ"ע נמשכים מבחי' החסדים שבז"א ושס"ה ל"ת מבחי' הגבורות שבז"א ובהם נכללים כל פרטי הדינים דאוי"ה כשר ופסול חייב וזכאי כו'.

The 248 positive commandments are drawn from the level of the chasadim (kindnesses) in Z'eir Anpin, and the 365 prohibitions from the level of the gevuros (severities) in Z'eir Anpin. And in them are included all the details of the laws of forbidden and permitted, valid and invalid, guilty and innocent, etc.

שההיתר והכשר נמשך מבחי' החסד דז"א והעובר אל"ת ממשיך עליו מבחינת הגבורות להיות נענש כו'

For what is permitted and valid is drawn from the level of the Chesed (kindness) of Z'eir Anpin, while one who transgresses a prohibition draws upon himself from the level of the gevuros, to be punished, etc.

ואור א"ס ב"ה הוא מלובש בכלים דז"א עד דאיהו וגרמוהי חד כדלעיל וזהו בחי' שם הוי"ה.

And the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is clothed in the vessels of Z'eir Anpin, until "He and His organs are one," as above; and this is the level of the Name Havayah.

7 ובזה יובן מה שבכל התורה לא נזכר שם צבאות רק שם הוי"ה לבדו רק חנה אמרה ה' צבאות.

With this we will understand why in the whole Torah the Name Tzevaos is not mentioned, only the Name Havayah alone, and only Chanah said "Havayah Tzevaos."

כי מרע"ה שזכה שתנתן התורה על ידו היינו לפי שהמשיך התלבשות אור א"ס בכלים דז"א.

For Moshe our teacher, peace be upon him, who merited that the Torah be given through him: this was because he drew down the clothing of the Infinite Light (Or Ein Sof) in the vessels of Z'eir Anpin (the emotive attributes).

ומשם נמשך התורה כנ"ל (ומשם היתה נבואתו כי עיקר נבואתו היתה מאצי" רק דרך מעבר נמשך על ידי הבריאה כמ"ש בשער הקדושה להרח"ו ח"ג שער ו') אבל לא המשיך שיהיה ג"כ התלבשות אור א"ס בבי"ע

And from there the Torah is drawn, as said above. (And from there was his prophecy, for his prophecy was essentially from the World of Atzilus (Emanation), only that it was drawn by way of passage through the World of Beriah (Creation), as written in Sha'ar HaKedushah of Rabbi Chaim Vital, part 3, gate 6.) But he did not draw down that there should also be a clothing of the Infinite Light in the Worlds of Beriah, Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action).

ע"ד שהוא מתייחד עם כלים דאצילות כך יהי מתייחד עם כלים דבי"ע זה לא המשיך משה ולא הוצרך לזה כי המשכת התורה המשיך מבחי" אצילות ממש.

In the manner that He is united with the vessels of Atzilus, so would He be united with the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah: this Moshe did not draw down, and he did not need to, for the drawing down of the Torah he drew from the level of Atzilus itself.

ושם מתייחד אור א"ס עם הכלים עד דאיהו וגרמוהי חד כנ"ל. משא"כ בבי"ע אין הגילוי כלל בהכלים (ולאו איהו וגרמוהי חד בהון כנודע)

And there the Infinite Light is united with the vessels, until "He and His organs are one," as said above. This is not so in Beriah, Yetzirah and Asiyah: the revelation is not in the vessels at all (and it is not [so that] "He and His organs are one" in them, as is known).

אבל הנביאים שאחריו המשיכו את אור א"ס ב"ה שיתלבש ג"כ בכלים דבי"ע מה שלא היה כן בימי מרע"ה.

But the prophets after him drew down the Infinite Light, blessed be He, so that it would be clothed also in the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which was not so in the days of Moshe our teacher, peace be upon him.

והיינו שחנה פתחה תחלה בשם צבאות ואחריה נמשכו כל הנביאים שענין שם זה הוא מורה על ענין התלבשות אור א"ס בכלים דבי"ע להיות מתייחד עמהם ג"כ וכמשי"ת אי"ה.

And this is [why] Chanah was the first to open with the Name Tzevaos, and after her all the prophets followed; for this Name indicates the clothing of the Infinite Light in the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah, to be united with them as well, as will be explained, G-d willing.

8 והוצרכו לזה כי בימי מרע"ה שהיתה נבואתו מאצילות ע"כ המשיך להם למטה התורה משם מבחי אצילות

And they needed this because in the days of Moshe our teacher, peace be upon him, whose prophecy was from the World of Atzilus (Emanation), he therefore drew the Torah down to them below from there, from the level of Atzilus.

והוא היה דבר ה' בפי משה וקיימו ישראל התורה כו'. אבל בימי הנביאים שאחריו שלא היו ישראל עושין רש"מ והוצרכו הנביאים להוכיחם.

And it was the word of G-d in the mouth of Moshe, and Israel kept the Torah, etc. But in the days of the prophets after him, when Israel were not doing the will of the Omnipresent, the prophets needed to rebuke them.

9 וענין ההפרש בין תוכחה שאומר הנביא לשאר מוכיח הוא כי בהנביא הנה התוכחה היא דבר ה' המתלבש בדבורו של הנביא ונמצא הוא ית' הוא המוכיח.

And the difference between the rebuke that a prophet speaks and [that of] any other rebuker is this: with the prophet, the rebuke is the word of G-d clothed in the prophet's speech, so it turns out that He, may He be blessed, is the one who rebukes.

ולזאת הוכרח להיות המשכת התורה מאצילות לבי"ע כדי שיקיימו ישראל התורה כי בהיותה באצילות כבימי משה לא היו מקיימים אותה ישראל שבימי הנביאים אחר דורו של משה מצד שנשגבה מהם והית' התורה בפ"ע והאדם בפ"ע.

For this reason the Torah had to be drawn down from the World of Atzilus (Emanation) to the Worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), so that Israel would keep the Torah. For while it was in Atzilus, as in the days of Moshe, Israel in the days of the prophets, after Moshe's generation, would not keep it, because it was too lofty for them, and the Torah was a thing by itself and the person a thing by himself.

10 ולכך היה צ"ל התלבשות התורה מאצ"י לבריאה ונמשך שם דבר ה' בפי הנביא להזהיר את ישראל שיקיימו התורה כו'. והגיע להם עי"ז התוכחה מדבר ה' ממש המתלבש בכלים דבי"ע ומשם בפי הנביא כו':

This is why there had to be a clothing of the Torah from the World of Atzilus (Emanation) into the World of Beriah (Creation), and there the word of G-d was drawn into the mouth of the prophet, to warn Israel to keep the Torah, etc. And through this the rebuke reached them from the very word of G-d, clothed in the vessels of Beriah, Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), and from there in the mouth of the prophet, etc.

11 והנה הגם שאין נביא רשאי לחדש דבר. אך אין זה חדוש ותוספת על תורת מרע"ה.

Now, although a prophet is not permitted to introduce anything new, still, this is not an innovation or an addition to the Torah of Moshe our teacher, peace be upon him.

רק המשכת התורה בלי תוס' וגרעון מאצילות לבריאה. וזהו ענין שם צבאות שנו' בנביאים כי צבאות הוא לשון חיילות.

It is only the drawing down of the Torah, without addition or subtraction, from the World of Atzilus (Emanation) to the World of Beriah (Creation). And this is the meaning of the Name Tzevaos that is mentioned in the Prophets: for "Tzevaos" is a term for armies.

והם גדודי נשמות ומלאכים דבריאה אשר אין מספר לגדודיו והם נבראים ומחודשים מאין ליש ממש.

And these are the troops of souls and angels of Beriah, of which "there is no number to His troops"; and they are created and brought into being from nothing into an actual something.

ואינן אלהות כלל כמו אצילות שהוא בחי' אלהות ממש ואעפ"כ הנביאים המשיכו שיתלבש בהם אור א"ס ב"ה בתכלית היחוד

And they are not G-dliness at all, unlike Atzilus, which is the level of G-dliness itself. And even so, the prophets drew down that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, should be clothed in them in the utmost unity,

כמו שנתלבש בכלים דאצי' עד דאיהו וגרמוהי חד עד שיהיה נקי האור א"ס המלוכש בהם בשם צב(אות) שהוא שם התואר שהוא עצמו הוא בחי' הצבאות ממש כענין איהו וגרמוהי חד שבאצי' שהוא עצמו הוא הדעה כו'.

Just as it is clothed in the vessels of Atzilus, until "He and His organs are one," to the point that the Infinite Light clothed in them would be called by the name Tzevaos (which is a descriptive name: that He Himself is truly the level of the hosts, like the concept of "He and His organs are one" in Atzilus, where He Himself is the knowledge, etc.

כך מתייחד בכלי' דבי"ע עד שהוא עצמו הוא הצבאות כו'. ולא שהם נפרדים בפ"ע רק שבטלים אליו אלא שמתייחד עמהן ממש.

So He is united with the vessels of Beriah, Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), until He Himself is the hosts, etc. And [it is] not that they are separate on their own and only nullified to Him; rather, He is truly united with them.

וכמשל יחוד וחבור הנשמה עם הגוף שהגם שהגוף הוא הכלי והעיקר היא הנשמה עכ"ז מתאחדת עם הגוף שנק' אדם הנשמה שבגוף ואין להגוף שם בפ"ע כו' וכהדין קמצא דלבושי' מיניה וביה.

And it is like the analogy of the union and joining of the soul with the body: although the body is the vessel and the main thing is the soul, nevertheless it becomes one with the body, so that the soul in the body is called "a person," and the body has no name of its own, etc.; and "like this locust (kamtza), whose garment is of itself and in itself."

וכמו שקורין לאדם שלמד חכמה בשם חכם הנה החכמה קודם שלמדה היא מהות בפ"ע זולת האדם שלמדה והאדם מהות בפ"ע.

And just as a person who has learned wisdom is called by the name "wise": before he learned it, the wisdom is an entity on its own, apart from the person who learned it, and the person is an entity on his own.

וכשקנה החכמה נק' חכם ע"ש החכמה שהוא שם התואר. כך עד"מ למעלה עם היות הכלים דבי"ע הם מהות בפ"ע בחי' נשמות ומלאכים נבראים רק שבטלים אליו ית'.

And when he has acquired the wisdom he is called "wise" after the wisdom, which is a descriptive name. So too, by way of analogy, above: although the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah are an entity on their own, the level of created souls and angels, which are only nullified to Him, may He be blessed,

אך עכ"ז ע"י שהמשיכו הנביאים להיות גלוי אוא"ס ב"ה בהם ע"ד יחודו באצ"י אז נקי הוא ית' הוי"ה צבאות שהוא שם התואר שהוא ית' הוא אחד עם הצבאות הנ"ל ואינן נפרדים כו'.

Yet nevertheless, because the prophets drew down a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in them, in the manner of His union in Atzilus, He, may He be blessed, is then called "Havayah Tzevaos," which is a descriptive name: that He, may He be blessed, is one with the hosts mentioned above, and they are not separate, etc.

ולכן שם הוי"ה מצטרף לשם צבאות כי שם הוי"ה הוא באצ"י והוא המשכת אוא"ס בכלי דאצ"י ואם כן כדי שיתמשך אור א"ס בבי"ע הוא על ידי שם הוי"ה בתחלה וזהו הוי"ה צבאות.

And this is why the Name Havayah combines with the Name Tzevaos: for the Name Havayah is in Atzilus, and it is the drawing of the Infinite Light into the vessels of Atzilus. If so, for the Infinite Light to be drawn into Beriah, Yetzirah and Asiyah, it is through the Name Havayah first; and this is "Havayah Tzevaos."

ולאחר שהמשיכו הנביאים בחי' זו אזי הוכיחו את ישראל בשם זה כי מבחי' זו שבכריאה נמשך הנבואה להנביא דבר ה' ממש הוא המוכיח את ישראל ולא דמי כלל לשאר מוכיח כו' שהיא תוכחת הנברא וזוהי תוכחת הבורא ית' ממש.

And after the prophets drew down this level, they then rebuked Israel with this Name. For from this level, which is in Beriah, prophecy is drawn to the prophet; the very word of G-d is what rebukes Israel, and it is not at all like any other rebuker, etc., which is the rebuke of a created being, whereas this is the rebuke of the Creator Himself, may He be blessed.

והכח להמשכה זו שיהיה אור א"ס מתלבש בבי"ע ע"ד הנ"ל כבאצ"י המשיכו הנביאים מבחי' העיגול והסוכ"ע אשר שם כחשכה כאורה שוין השוה ומשוה קטן וגדול שהוא דוקא יכול לישפל א"ע למטה מטה גם בבי"ע

And the power for this drawing down, that the Infinite Light be clothed in Beriah, Yetzirah and Asiyah in the manner described above, as in Atzilus, the prophets drew from the level of the circle (igul) and of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), where "as the darkness, so the light": they are equal; "He who is equal and makes equal small and great." For it is precisely this that can lower itself lower and lower, even into Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כי קמיי ית' כולם שוים וכמ"ש ומתחת זרועי עולם) (ובזה יובן מ"ש בחנה ותתפלל על ה' כו')

For before Him, may He be blessed, all are equal, as it is written, "And beneath are the arms of the world." (And with this we will understand what is written of Chanah, "And she prayed upon (al) Havayah," etc.,

ותאמר הוי"ה צבאות שכדי להמשיך בחי צבאות הוצרך להמשיך מבחי על הוי"ה היינו למעלה משם הוי"ה כמבואר הפי' בזה במ"א. עי' בפ' משפטים ע"פ לא תהי' משכלה ועקרה כו'):

"And she said, Havayah Tzevaos." For in order to draw down the level of Tzevaos, it was necessary to draw from the level of "upon (al) Havayah," that is, above the Name Havayah, as the explanation of this is given elsewhere. See in Parshas Mishpatim, on [the verse] "There shall be none who mis-carries or is barren," etc.)

12 וז"ש בעצם היום הזה יצאו כל צבאות וגו'. פי' צבאות הוי"ה הוא לשון סמוך שהצבאות נטפל לשם הוי"ה אבל אינו לשון שם התואר כמו הוי"ה צבאות.

And this is [the meaning of] what is written, "On this very day all the hosts went out," etc. The explanation: "the hosts of Havayah" (tzivos Havayah) is a construct form, in which the hosts are subordinate to the Name Havayah; but it is not the language of a descriptive name, as is "Havayah Tzevaos."

והיינו בחי הנצוצים שנתבררו בגלות דמצרים ונתעלו ליכלל בשם הוי"ה הם הנק' צבאות הוי"ה כי רפ"ח נצוצים נפלו בשב"כ ומזה נתברר בגלות מצרים ר"ב נצוצים וע"ז נאמר וינצלו את מצרים.

That is, the level of the sparks that were refined in the exile of Egypt and rose to be included in the Name Havayah: they are what is called "the hosts of Havayah." For 288 sparks fell in the shattering of the vessels, and of these, 202 sparks were refined in the exile of Egypt; and of this it is said, "And they emptied out Egypt."

13 וז"ש וגם ערב רב עלה אתם. וכתוב רב לך כו'. ופי' וענין שנק' צבאות הוי"ה בחי טפל וסמוך לשם הוי"ה. הענין כי מספר רפ"ח נצוצים הם מבחי שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כו'.

And this is [the meaning of] what is written, "And also a mixed multitude (erev rav) went up with them"; and it is written, "Enough for you (rav lach)," etc. And the explanation and meaning of their being called "the hosts of Havayah," the level of what is subordinate and joined to the Name Havayah: the matter is that the number of 288 sparks is from the level of the Names 72 (Av), 63 (Sag), 45 (Mah) and 52 (Ban), etc.

14 וכאשר נתבררו מבי"ע לחזור לשרשם אז אינם נקראים בשמות אלו כלל מפני שנתכללו במקורם בתכלית היחוד לכך אינם עולים בשם כלל. והמשל בזה כשהאדם משכיל בגדולת ה' בהתבוננות והשגה אזי נרגשת ההשגה בבחי' יש ודבר.

And when they have been refined out of the Worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action) to return to their root, they are then not called by these names at all, because they have been included in their source in the utmost unity; therefore they do not bear a name at all. The analogy for this: when a person grasps the greatness of G-d through contemplation and comprehension, the comprehension is felt as a something (yesh), an entity.

אבל כשנתבטל במציאות לגמרי אז אינו מרגיש ההשגה והבטול בבחי' יש ודבר מה כ"א הוא בטל לגמרי בתכלית הבטול בלי הרגשה כלל.

But when he has become entirely nullified in [his] existence, he then does not feel the comprehension and the self-nullification (bittul) as a something, some entity; rather, he is entirely nullified, in the utmost self-nullification, without any feeling at all.

כך עד"מ הנצוצים דתהו שנפלו בשכירה יש להן שמות שזה מורה בחי' יש ודבר עד שנק' בשם שזהו הגילוי לזולתו כמו האדם שבפ"ע א"צ לשם רק שחבירו קוראו בשם.

So too, by way of analogy, the sparks of Tohu (Chaos) that fell in the shattering have names, which indicates the level of a something and an entity, to the point that they are called by a name; for this is the revelation to another, as a person by himself does not need a name, only his fellow calls him by name.

15 וכיון שנתבררו וחזרו למקורם בתכלית הבטול להתכלל באלקות אזי אין להם שמות כלל. ולכן נק' אז צבאות הוי"ה שהם טפלים וסמוכים ונכללים בשם הוי"ה

And once they have been refined and have returned to their source in the utmost self-nullification (bittul), to be included in G-dliness, they then have no names at all. And therefore they are then called "the hosts of Havayah," for they are subordinate to, joined to, and included in the Name Havayah.

ופי' הוציא ה' את בני ישראל על צבאתם היינו שנש"י הן למעלה מבחי' ניצוצין הנ"ל:

And the meaning of "G-d brought out the children of Israel upon (al) their hosts" is that the souls of Israel are above the level of the sparks mentioned above.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/torah-ohr/bo/1/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok